

Sygn. akt VII U 2631/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Małgorzata Kowalska

Protokolant sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2016 roku w Lublinie

sprawy I. F.

z udziałem ubezpieczonej M. O. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania I. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 27 października 2014 roku znak (...)/ (...)- (...) nr. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że M. O. (1) jako pracownik u płatnika składek PHU (...) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 16 lipca 2014 roku.

Sygn. akt VII U 2631/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 października 2014 roku, znak:(...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442 z zm.) oraz art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 121) stwierdził, że M. O. (1) jako pracownik u płatnika składek PHU”K.” I. F. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 16 lipca 2014 roku. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że takie okoliczności jak wysoka podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne M. O. (1), krótki okres świadczenia pracy i następnie roszczenie o wypłatę zasiłku wskazują, że zawarcie umowy o pracę z płatnikiem składek na krótko przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienia do wypłaty świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, należało ocenić jako celowe działanie stron mające na celu uzyskanie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (vide decyzja k. 26-28 akt ZUS).

W odwołaniu pracodawca M. I. F. zaskarżyła wskazaną decyzję w całości zarzucając rozstrzygnięciu obrazę prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 83 § 1 k.c. poprzez błędną ich wykładnię i w konsekwencji niezasadne wnioskowanie, że M.

O. (1) nie podlega u płatnika składek obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 16 lipca 2014 roku, w sytuacji kiedy ubezpieczona świadczyła pracę, a pracodawca tę pracę przyjmował. Mając na uwadze podniesione zarzuty pełnomocnik odwołującej wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez jej zmianę i ustalenie, iż ubezpieczona polegała w spornym okresie ubezpieczeniom (odwołanie – k. 2 – 6 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

I. F. prowadzi od 1 lutego 1991 roku działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) I. F., z siedzibą w L. przy ul. (...), w zakresie sprzedaży hurtowej narzędzi przemysłowych. Wnioskodawczyni w związku z prowadzoną działalnością zatrudnia na stałe jednego sprzedawcę, okresowo zatrudniała przedstawicieli handlowych. W spornym okresie zatrudniony był u niej jedynie M. O. (2) na stanowisku sprzedawcy, który pracował w firmie od 10 lat (wydruk CEIDG k. 25 a.s., zeznania wnioskodawczyni k. 16v-17v a.s. w zw. z k. 40-40v a.s.).

Zainteresowana M. O. (1) legitymuje się wykształceniem wyższym inżynierskim w zakresie informatyki – inżynierii oprogramowania (kserokopie dyplomu k. 14 akt ZUS). Wcześniej pracowała ona w swoim zawodzie m.in. w E. (...) na stanowisku operator service desk oraz w (...) S.A. jako młodszy programista. Zatrudnienie w (...) zainteresowana zakończyła w 2010 roku, od tego czasu nie mogła znaleźć pracy i pozostawała bezrobotna (vide kwestionariusz osobowy k. 7 akt ZUS, wyjaśnienia zainteresowanej k. 18 a.s., świadectwa pracy – akta osobowe k. 24 a.s.).

I. F. w 2014 roku rozpoczęła poszukiwania pracownika na stanowisko informatyka – specjalisty ds. marketingu, w związku z planami sprzedaży oferowanych przez nią produktów przez internet oraz z kłopotami z własną obsługą programów komputerowych. Za pośrednictwem swojego długoletniego pracownika, męża zainteresowanej – M. O. (2) wnioskodawczyni dowiedziała się, że M. O. (1) poszukuje pracy. Na pierwszą rozmowę w sprawie pracy ubezpieczona i skarżąca umówiły się w maju, ostatecznie do podpisania umowy o pracę doszło w dniu 16 lipca 2014 roku, ubezpieczona została zatrudniona na stanowisku informatyka – specjalisty ds. marketingu, w pełnym wymiarze, na czas określony od 16 lipca 2014 roku do 29 lutego 2016 roku, za wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 3.000 złotych brutto miesięcznie plus ewentualna premia uznaniowa. Do obowiązków zainteresowanej należało obsługiwanie strony internetowej, obsługa programu komputerowego dotyczącego sprzedaży oraz szeroko rozumiany marketing tj. zamawianie wizytówek, kalendarzy z logo firmy, dbanie o wizerunek firmy, obsługa kluczowych klientów oraz pozyskiwanie nowych klientów. M. O. (1) świadczyła pracę w siedzibie firmy, miała swoje biurko przy wejściu (z tego powodu zwykle ona obierała i nadawała przesyłki kurierskie, podpisywała codziennie listę obecności). W umowie wskazano, iż czas jej pracy wyznaczony jest zadaniami, jednak zainteresowana od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 do 16 przebywała w biurze. W czasie zatrudnienia zainteresowana dokonała zmian w wyglądzie pism firmowych i oferty firmowej, zmieniła wzory potwierdzenia zamówień, projekt nowych wizytówek, zaczęła zmianę ofert do druku, kalendarzy, zapoznawała się z programem sprzedażowym. Przedstawiła również wnioskodawczyni pewne propozycje co do organizacji platformy sprzedażowej. W chwili zawierania umowy o pracę wnioskodawczyni nie wiedziała, że M. O. (1) jest w ciąży. Zainteresowana zataiła przed nią ten fakt w obawie przed utratą możliwości podjęcia pracy (umowa o pracę k. 10-12 akt ZUS., ewidencja czasu pracy i obecności k. 17 -19 akt ZUS oraz akta osobowe M. O. (1) k. 24 a.s., listy przewozowe k. 22-24 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni k. 16v-17v a.s. w zw. z k. 40-40v a.s., wyjaśnienia zainteresowanej k. 18-18v a.s., zeznania świadków: J. H. k. 39-39v a.s. oraz P. Ż. k.39v-40 a.s.).

Za wykonaną pracę w lipcu 2014 roku wnioskodawczyni wypłacił ubezpieczonej wynagrodzenie w wysokości 1 355,69 złotych netto, za sierpień za 1 817,57 zł netto. Od 28 sierpnia 2014 roku skarżąca nie świadczyła już pracy z uwagi na pogorszenie się stanu zdrowia w związku z ciążą oraz zalecenie lekarskie w tym zakresie. Wróciła do pracy w listopadzie 2014 roku,

ale pracowała jedynie niepełne dwa tygodnie, następnie ponownie uzyskała zwolnienie lekarskie, została wówczas skierowana na badania kontrolne przez pracodawcę. W dniu(...) roku M. O. (1) urodziła dziecko, był to poród wcześniejszy związany z wystąpieniem u niej zatrucia ciążowego (vide ewidencja czasu pracy – akta osobowe – k. 24 a.s., dokumentacja lekarska związana z prowadzeniem ciąży k. 50 a.s.). M. O. (1) została w związku z zawarciem umowy o pracę zgłoszona przez pracodawczynię do ubezpieczeń społecznych w ustawowym terminie tj. 21 lipca 2014 roku (ZUS ZUA k. 26 a.s.).

M. O. (1) od 1 marca 2016 roku powróciła do pracy u I. F., na 1/3 etatu, z wynagrodzeniem brutto 1.000 zł. Umowa o pracę została zawarta do dnia 31 grudnia 2016 roku (wyjaśnienia I. F. i zeznania M. O. (1) – k. 59v. a. s.).

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dowody z dokumentów w postaci oryginalnych akt osobowych M. O. (1): umowy o pracę, karty szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, zaświadczeń lekarskich, list płac oraz listów przewozowych sygnowanych nazwiskiem M. O. (1) znajdującego się w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie. Nadto Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o zeznania I. F. oraz zeznania M. O. (1) oraz J. H. i P. Ż., którym dał wiarę w całości. Ich zeznania są logiczne, wzajemnie się uzupełniają oraz korelują z treścią dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Nadto organ rentowy nie podniósł żadnych okoliczności, które poddawałby w wątpliwość ich zeznania świadków. Również Sąd nie stwierdził podstaw do kwestionowania ich wiarygodności w zakresie dokonanych ustaleń.

Świadkowie J. H. oraz P. Ż. nie znali co prawda szczegółów zatrudnienia wnioskodawczynie ale potwierdzili, iż widywali ją oni

w spornym okresie w biurze firmy. W zestawieniu z zeznaniami wnioskodawczynie, która jak należy podkreślić jest osobą obcą dla zainteresowanej zeznania te stanowiły wystarczającą podstawę do dokonania ustaleń w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. O. (1) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Istota sporu, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji oraz odwołania, sprowadzała się do oceny czy zawarte między ubezpieczoną a płatnikiem umowa o pracę, kreująca stosunek pracy od dnia 16 lipca 2014 roku, miała charakter pozorny w rozumieniu art. 83 § 1 k.c.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem pozorność umowy wzajemnej w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. występuje wówczas, gdy strony umowy składając oświadczenia woli nie zamierzają osiągnąć skutków, jakie prawo wiąże z wykonywaniem tej umowy. W odniesieniu do umowy o pracę oświadczenia te zawierają określone w art. 22 k.p. elementy umowy o pracę, tj. zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, natomiast ich pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z umowy o pracę. Przy ich składaniu obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba figurująca jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku, sygn. II UK 321/04). W ustalonym stanie faktycznym sprawy wskazane cechy pozorności umowy o pracę, wbrew stanowisku organu rentowego, wyrażonym w zaskarżonej decyzji nie ziściły się. Ubezpieczona bowiem świadczyła pracę w okresie od dnia 16 lipca 2014 roku do dnia 28 sierpnia 2014 roku oraz od 15 listopada 2014 roku do 28 listopada 2014 roku na rzecz I. F., a pracodawca z tej pracy korzystał i wypłacił za nią wynagrodzenie. Jak ustalono realizacja obowiązków służbowych na rzecz pracodawcy była możliwa dla wnioskodawczynie będącej wówczas we wczesnej ciąży.

W tym miejscu należało powołać pogląd, zgodnie z którym pozorność ma miejsce nie tylko wtedy kiedy praca nie jest świadczona, a także wówczas, gdy jest świadczona, ale na innej podstawie niż umowa o pracę (wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 8 lipca 2009 roku, sygn. I UK 43/09). W każdym przypadku, jak wskazuje się w orzecznictwie, decydujące znaczenie mają treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania, w kontekście art. 22 k.p., który zawiera legalną definicję stosunku pracy, wskazuje na jego cechy, określa jego treść, podmioty oraz zobowiązania wzajemne stron. Konstytutywne cechy stosunku pracy odróżniające go od innych stosunków prawnych to dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia. Wymienione elementy powinny wystąpić łącznie by doszło do zawarcia stosunku prawnego, o którym mowa w art. 22 k.p. Dlatego też o charakterze umowy o świadczenie pracy nie może przesądzić tylko jeden jej element, ale całokształt okoliczności faktycznych. W przypadku ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występowały elementy obce stosunkowi pracy (np. brak podporządkowania), nie jest możliwa jego kwalifikacja do stosunku pracy. W rozpoznawanej sprawie z powodu wskazanego stanowiska organu rentowego istotnego znaczenia nabiera okoliczność podporządkowania i kontroli pracy ubezpieczonej przez płatnika składek w czasie jej świadczenia. Ma to o tyle doniosłe znaczenia bowiem jak wskazuje się w orzecznictwie, podporządkowanie jest jedną z najistotniejszych cech stosunku pracy, a jej brak jest wystarczający do uznania, że wykonywana praca nie jest świadczona w ramach stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 roku, sygn. I UK 43/09).

Z poczynionych ustaleń wynika, że ubezpieczona obowiązki służbowe związane z obsługą strony internetowej, obsługą systemu informatycznego oraz działaniami marketingowymi wykonywała w siedzibie firmy, od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8 do 16, przy wykorzystaniu sprzętu firmowego. Ustalony przez Sąd sposób i miejsce wykonywania określonych w umowie obowiązków służbowych jest konsekwencją właściwości tych czynności, tym samym spełniona została również przesłanka podporządkowania w stosunku prawnym łączącym strony umowy z dnia 16 lipca 2014 roku. W ocenie Sądu ustalone wynagrodzenie za tą pracę nie było wygórowane i trudno je porównywać z wynagrodzeniem pracownika zatrudnionego na innym stanowisku. Podkreślenia wymaga fakt, że M. O. (1) od 1 marca 2016 roku powróciła do pracy u I. F., na 1/3 etatu, z wynagrodzeniem brutto 1.000 zł. Umowa o pracę została zawarta do dnia 31 grudnia 2016 roku.

Z tych względów mając na uwadze wypracowany w orzecznictwie pogląd, który Sąd w pełni podziela, wyłączone było w realiach rozpoznawanej sprawy wynikających z poczynionych ustaleń, wbrew stanowisku organu rentowego, przyjęcie pozorności oświadczeń woli stron stosunku pracy o zawarciu umowy o pracę, w sytuacji gdy pracownik faktycznie podjął umówioną pracę i świadczył ją w ramach stosunku pracy, a pracodawca świadczenie to przyjmował, wypłacając wynagrodzenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2001 roku, sygn. II UKN 258/00).

Zatem ustalenie, że umowa o pracę z dnia 16 lipca 2014 roku, zawarta pomiędzy I. F. i M. O. (1) nie miała charakteru pozornego, skutkuje wyłączeniem możliwości uznania jej za umowę nieważną i nie stanowiącą tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego, wobec czego zaskarżoną decyzję stwierdzającą, że M. O. (1) jako pracownik u płatnika składek P.H.U. (...) I. F. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 16 lipca 2014 roku, należało uznać za niezasadną.

Z tych względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.